

Posudek vedoucího bakalářské práce

Veronika Endrštová: *Vědomí regionální identity v životních příbězích obyvatel mikroregionu Svatavka (Sokolovsko)*. Praha: FHS UK 2006, 96 s. + přílohy.

Bakalářská práce Veroniky Endrštové je zacílena na problematiku regionální identity a konotací, jež s sebou tento mnohvrstevnatý termín nese. Prostředkem k uchopení dané problematiky je autorce analýza narativních interview, které provedla s vybranými obyvateli několika obcí na úzce vymezeném území mikroregionu Svatavka. Mezi hlavní výzkumné otázky, jež si autorka klade, patří rekonstrukce utváření vztahu „mezi člověkem a jeho žitým prostorem“ (s. 6) a reflexe vlivu vnějších (politických) událostí na podobu takového vztahu. Vzhledem k charakteru oblasti (tzv. novoosídlenecké obce) uvažuje také o tom, zda existuje rozdíl mezi regionální identitou (či identifikací domova) mezi starousedlíky (vesměs původní německé obyvatelstvo) a novoosídlenci (které ve vzorku reprezentují pováleční reemigranti z Maďarska, Rumunska a Holandska).

Práce je přehledně strukturována do pěti (resp. šesti – ovšem úvodní oddíl představuje pouze stručnou charakteristiku tématu a cílů výzkumu) oddílů. Autorka nejprve podrobně reflektuje proces vlastního výzkumu, popisuje techniky sběru dat a charakteristiku vybraného vzorku. Uvědomuje si, že vybraný vzorek si nečiní nároky na reprezentativitu (i když důvodem podle mne není omezení vzorku z hlediska počtu – technika narativního interview umožňuje pracovat i s menším počtem narátorů – jako významnější aspekt bych z tohoto hlediska viděla poněkud nahodilý vznik vzorku a v důsledku toho absenci např. respondentů z řad novoosídlenců z českého vnitrozemí. Autorka tuto skutečnost na s. 10 sice zmiňuje, nicméně plně ji reflektuje v samotném závěru práce – s. 94). V části věnované popisu provedených rozhovorů bych uvítala větší reflexi aspektů opakovaného rozhovoru (srv. s přílohou č. 1). Vedle rozhovorů též autorka použila techniku zúčastněného pozorování, nicméně neuvádí ukazatele, na něž se při svém výzkumu zaměřila. Možná i nedostatečně připravený plán pozorování je jedním z důvodů, proč se „tyto dvě roviny výzkumu – terénní pozorování a provádění rozhovorů, ve své podstatě nepropojily“ (s. 14). Poslední metodologickou výtkou je použití termínu „obsahová analýza“ pro práci s kronikou obce Krajková (s. 15) – neškodilo by uvést též podrobnější charakteristiku pramene včetně toho, kdy a kým byl vytvářen (reflexe interpretace autora pramene).

Oddíl „Teoretická východiska práce“ je věnován jednak práci s pojmem identita, regionální identita a domov (zde autorka prokázala schopnost kvalitní práce s odbornou literaturou) a rešerši literatury k tématu (v souhrnu jmenovaných prací, o něž se autorka opírá, překvapivě chybí text Ivy Heroldové *Novoosídlenecká vesnice*, který je ve vlastní analýze jedním z nejhojněji citovaných).

Mezi výzkumnou část bakalářské práce by bylo možné zařadit oddíl „Charakteristika oblasti“, v němž se autorka vyrovnává s geografickými, demografickými a historickými aspekty ve sledovaném regionu. Především část věnovaná historii osídlení (s. 29-35) je poněkud poznamenána neúplným ukotvením v literatuře: část věnovaná odsunu Němců je zpracována prakticky pouze na základě jedné publikace, byť jich lze již i v české historiografii nalézt přehršel (i když je diskutabilní, zda bylo nutné této problematice věnovat prakticky 2/3 kapitoly), naopak problematika dosídlení je v odborné literatuře opravdu dosud téměř nezpracována a autorka se tedy mohla opřít pouze o dílčí studie. Drobnou výtku lze směřovat též k závěru geografické charakteristiky mikroregionu Svatavka (s. 36 – o čem vypovídají „významné historické památky v obcích“?) a chybějící popisky u tabulky 4.1.

Následná Analýza získaných dat představuje velmi kvalitně strukturovaný a do hloubky propracovaný oddíl, v němž autorka prokazuje schopnost propojení analýzy vlastního výzkumu s odbornou literaturou. Výsledky výzkumu jsou pak obratně shrnuty v Závěru samotné práce. Tyto části práce považuji za velmi kvalitní, byť i zde lze uvést drobné výtky (nedůslednost v používání pojmů starousedlík – novoosídlenec (např. s. 89 a zejména v poznámkách, nedostatečné odlišení vlastních komentářů v citacích respondentů atp.). Tyto nedostatky, stejně jako sjednocení poznámkového aparátu (jednak u citací respondentů, jednak se Patočka vytratil ze seznamu literatury a úplná citace není ani v samotném textu – s. 23) a v neposlední řadě též občasně gramatické i stylistické („malebné údolí“ – s. 27, „pevný stisk rukou“ – s. 99) úlety by však bezpochyby odstranila opakovaná redakce výsledného textu.

Jako přílohy ke své práci autorka publikuje „Paspartizace rozhovorů“, ovšem zde se minula s pojmem a uvádí pouze reflexe jednotlivých rozhovorů; profily respondentů zařazeny nejsou. Navíc zde kvůli nedůsledné redakci autorka ve třech případech (z pěti !) porušuje princip anonymizace respondentů. Dále přikládá fotografickou přílohu, nicméně její provázanost s textem je spíše volná a slouží tedy spíše k ilustraci tématu.

Přes uvedené nedostatky hodnotím bakalářskou práci Veroniky Endrštové jako velmi zdařilou. Autorka provedla náročný vlastní výzkum opřený o kvalitní seznam odborné literatury, prokázala schopnost podrobné a hluboké analýzy sebraných dat i abstrakce a odstupu od konkrétního materiálu. Pozitivně hodnotím i způsob prezentace výzkumu. Bakalářskou práci Veroniky Endrštové tedy plně doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit cca 42 kredity.

Praha, 18. 10. 2006

Hedvika Novotná

Pozn.: S ohledem na zachování etiky výzkumu potažmo etických standardů bakalářských prací doporučuji nahradit všechny odevzdané výtisky bakalářské práce Veroniky Endrštové výtisky novými, v nichž autorka opraví POUZE Přílohu č. 1 tak, aby byla dodržena pravidla anonymity výzkumu.